

УДК 37.017
ББК 74.200
К63

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 4 від 23 квітня 2015 року)

Редколегія:

В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа, С.О. Сисоєва, Н.М. Чернуха,
Н.О. Терентьева

Рецензенти:

Бібік Н.М., доктор педагогічних наук, професор,
академік НАПН України;

Гузій Н.В., доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогічної творчості Національного
педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.

Компетентнісно зорієнтована освіта: якісні виміри : монограф. /
редкол.: Огнев'юк В.О., Хоружа Л.Л., Сисоєва С.О., Чернуха Н.М.,
Терентьева Н.О. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — 368 с.
ISBN 978-617-658-011-9.

Видання є спільним освітньо-науковим проектом Київського університету імені Бориса Грінченка, Вищої педагогічної школи Спільки польських учителів (м. Варшава, Республіка Польща) та Благодійного фонду сприяння розвитку освіти імені Бориса Грінченка.

У монографічному дослідженні актуалізується проблема впровадження компетентнісного підходу як сучасної парадигми освіти, висвітлюються теорія та практика підготовки майбутніх фахівців на компетентнісних засадах; представлено міждисциплінарні підходи реалізації компетентнісно зорієнтованої освіти. Значна увага приділяється її якісним вимірам: визначаються критерії і показники ефективності функціонування даної моделі освіти.

Для наукових працівників, аспірантів, студентів, викладачів, учителів-практиків і керівників закладів освіти всіх рівнів.

УДК 37.017
ББК 74.200

ISBN 978-617-658-011-9

© Авторський колектив, 2015
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК СУЧАСНА ПАРАДИГМА

Проблема підготовки компетентних фахівців, розвинутих особистостей нині є надзвичайно актуальною, особливо в країнах, що з метою утворення єдиного європейського простору вищої освіти реформують вищу школу, зокрема з використанням компетентнісного підходу. ...Ідеї компетентнісного підходу поширюються в освітньому просторі України, обговорюються і апробуються в системі загальної, професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти.

Василь Кремень

У традиційній освітній думці та у сучасній педагогіці є багато уявлень про кваліфікації і компетенції. Відносно новим явищем стало регулювання змісту цих понять Європейським Союзом, який рекомендує однакове розуміння компетенції для всіх країн-членів ЄС. Водночас в умовах децентралізації європейських освітніх систем способи формування компетенцій є дуже різними. Розуміння компетенцій і інших термінів, близьких за змістом, підлягає і далі буде підлягати змінам.

Тадеуш Левовицький

Київський університет імені Бориса Грінченка
Вища педагогічна школа Спілки польських учителів
(м. Варшава, Республіка Польща)
Благодійний фонд сприяння розвитку освіти імені Бориса Грінченка

КОМПЕТЕНТІСНО ЗОРІЄНТОВАНА ОСВІТА: ЯКІСНІ ВИМІРИ

Монографія

Київ – 2015

The Essence of the University; Cultural and Historical Mission of the University; University in the Era of the Second Academic Revolution. Topical Module 2 "University in the Legal Field in Ukraine", is represented by the themes: Legislature in Higher Education in Ukraine: Major Characteristics of Documents. Contents of the Module 3 "Specificity of Professional Activity of High School Teacher in Ukraine" is represented by the themes: Peculiarities (Specifics) of Professional Activities of University Teachers and Professional Development of Future Specialist (Adaptation).

Key words: second academic revolution, knowledge society, competence-based approach, competence, learning outcome, university education, outcome paradigm.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Тадеуш Левовицький — почесний ректор Вищої педагогічної школи Спілки польських учителів (м. Варшава, Республіка Польща), доктор хабілітований гуманістичних наук у галузі педагогіки, професор звичайний, іноземний член НАПН України, почесний професор Київського університету імені Бориса Грінченка

Світлана Сисоєва — завідувач науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України

Людмила Хоружа — проректор з наукової роботи Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор

Ірина Драч — заступник директора Інституту менеджменту та психології Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент

Стефан Мешальський — ректор Вищої педагогічної школи Спілки польських учителів (м. Варшава, Республіка Польща), доктор хабілітований гуманістичних наук у галузі педагогіки, професор звичайний

Наталія Дічек — завідувач лабораторії історії педагогіки Інституту педагогіки НАПН України, професор кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, головний науковий співробітник, доктор педагогічних наук, професор

Любов Канішевська — завідувач лабораторії виховної роботи у закладах інтернатного типу Інституту проблем виховання НАПН України, професор кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, старший науковий співробітник, доктор педагогічних наук, професор

Олександр Малихін — професор кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор

Ольга Герасимова — старший викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Наталія Морзе — проректор з інформатизації навчально-наукової та управлінської діяльності Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України

Оксана Буйницька — завідувач науково-дослідної лабораторії інформатизації освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Артур Кочарян — методист центру ІКТ-компетенцій науково-дослідної лабораторії інформатизації освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Наталія Беднарська — науково-дидактичний співробітник (ад'юнкт) Вищої педагогічної школи Спілки польських учителів (м. Варшава, Республіка Польща), доктор наук у галузі педагогіки

Валентина Тернопільська — професор кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор

Марія Братко — директор Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Генрик Беднарчик — заступник директора Інституту технології експлуатації Державного дослідного інституту в м. Радомі, начальник відділу Педагогіки праці Вищої педагогічної школи Спілки польських учителів (м. Варшава, Республіка Польща), доцент Інституту досліджень у галузі освіти, доктор хабілітований гуманістичних наук у галузі педагогіки, професор звичайний

Вікторія Желанова — доцент кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Ольга Олексюк — завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор

Марія Ткач — доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Лариса Бондаренко — доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Надія Чернуха — завідувач кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор

Наталія Терентьева — доцент кафедри теорії та історії педагогіки Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, докторант Інституту вищої освіти НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент

Розділ I

**КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД
ЯК СУЧАСНА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ОСВІТИ**

- Левовицький Т.* Компетентції вчителя — традиція, погляди щодо педевтології, рекомендації ЄС, невирішені проблеми 5
- Сисоєва С.* Компетентісно зорієнтована вища освіта: формування наукового тезаурусу 18
- Хоружа Л.* Стратегія і тактика впровадження компетентісного підходу у професійну підготовку фахівців 45
- Драч І.* Наукові основи компетентісно орієнтованого управління професійною підготовкою майбутніх фахівців 55

Розділ II

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ НА КОМПЕТЕНТІСНИХ ЗАСАДАХ

- Мешальський С.* Інтерактивність навчання та соціальні компетенції вчителя 70
- Дічек Н.* Шляхи модернізації курсу «Методологія науково-педагогічних досліджень» як важливого чинника формування у майбутніх викладачів дослідницької компетентності 81
- Канішевська Л.* Підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування комунікативної компетентності учнів початкової школи у позаурочній діяльності 106
- Малихін О., Герасимова О.* Формування рефлексивної компетентності студентів в освітньому процесі вищої школи 128
- Морзе Н., Буйницька О., Кочарян А.* ІК-компетентність викладачів і студентів як шлях до формування інформаційного освітнього середовища університету 151

- Беднарська Н.* Основні положення навчання із використанням нових інформаційних технологій як запрошення до дискусії щодо компетенцій сучасного вчителя 196
- Тернопільська В.* Підготовка вчителя до формування соціальної компетентності учнів підліткового віку у позаурочній діяльності 207

Розділ III

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ
КОМПЕТЕНТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ**

- Братко М.* Концептуальні засади середовищного підходу у вищій освіті 243
- Беднарчик Г., Славінська К.* Зміни компетенцій неперервної професійної освіти вчителя 262
- Желанова В.* Мотивація, смислова сфера та професійна суб'єктність майбутнього педагога у площині їх рефлексивної детермінації 272
- Олексюк О., Ткач М., Бондаренко Л.* Духовно-смислова інтуїція у формуванні герменевтичного досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва 292
- Чернуха Н.* Інтеграція як фактор модернізації сучасного освітнього простору на компетентісних засадах 309
- Терентьєва Н.* Підготовка магістрантів спеціальності «Педагогіка вищої школи»: реалізація компетентісного підходу 320
- Содержание 335
- Резюме 337
- Content 349
- Abstracts 351
- Відомості про авторів 363

Наукове видання

**КОМПЕТЕНТІСНО
ЗОРІЄНТОВАНА ОСВІТА:
ЯКІСНІ ВИМІРИ**

Монографія

За подані матеріали відповідають автори

Видання підготовлене до друку в НМЦ видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Завідувач НМЦ видавничої діяльності *М.М. Прядко*

Відповідальна за випуск *А.М. Даниленко*

Над виданням працювали:

Л.В. Потравка, Н.І. Гетьман, Л.Ю. Столітня,

Т.В. Нестерова, Н.І. Погорелова

Поліграфічна група: *А.А. Богадельна, Д.Я. Ярошенко, О.М. Дзень,
Г.О. Бочарник, В.В. Василенко*

Підписано до друку 12.05.2015 р. Формат 60x84/16.

Ум. друк. арк. 21,4. Обл.-вид. арк. 22,72. Наклад 300 пр. Зам. № 5-065.

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи Серія ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі Інтернет без письмового дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка й авторів. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності.